

СТАНОВИЩЕ

От: полковник доцент д-р Петър Ангелов Стоилов
Катедра „Мениджмънт на сигурността и отбраната”,
факултет „Национална сигурност и отбрана“,
Военна академия „Георги С. Раковски

Относно: На дисертационен труд на майор Любомир Росенов Райков на тема **„Усъвършенстване на управлението на човешките ресурси в отбраната“** представен за продобиване на образователна и научна степен „доктор“ в област на висше образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност”, докторска програма “Организация и управление извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)”

Основание за представяне на становището:

Заповед № СИ29-РД03-235/ 01.12.2023 г. на Началника на Военна академия „Г. С. Раковски“.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем.

Представеното за рецензиране дисертационно изследване е посветено на един актуален и значим за съвременното състояние на отбраната проблем – като комплекс от специфични дейности управлението на човешките ресурси в отбраната е призвано да гарантира навременна и адекватна реакция на динамично променяща се среда на сигурност за осигуряване на всеобхватност и гъвкавост при формирането и реализирането на отбранителната политика на страната. Тази идея може да се реализира единствено на основата на усъвършенстване процеса на управление на човешките ресурси в отбраната

Управлението на отбраната, като вид (човешка) организация, представлява комплексна и отговорна дейност, независимо от това дали тази организация е държавна, частна, или военна. Промените, предизвикани от средата за сигурност, оказват влияние върху стратегиите за управление на човешките ресурси в организациите и поставят човешкия фактор в центъра на събитията. Човешките ресурси са най-важният съставен елемент на организационното изграждане на въоръжените сили на Република България. Количеството и качеството на човешкия капитал са основата за развитието на отбранителните способности на държавата.

Демографският срив, икономическото и социално развитие на държавата, водят след себе си до промяна в числеността на работната сила, а оттам до необходимостта от извършването на навременни промени в системата на управление на човешките ресурси в отбраната.

Тези обстоятелства налагат предефиниране на приоритетите в сферата на сигурността и отбраната, поради особено и значимо място, което системата за управление на човешките ресурси в отбраната има по отношение на повишаване ефективността и качеството на Въоръжените сили, като част от процеса по изграждане на отбранителните способности на Република България.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Дисертационният труд на майор Любомир Райков е творческо изследване по значим интердисциплинарен проблем, в което той убедително демонстрира експертни познания по материята свързана с управлението на човешките ресурси във военните организации и регламентиращата я нормативна уредба.

Изследването е много добре концептуализирано. Обектът и предметът на цялостния анализ в дисертационния труд са коректно дефинирани и са пряко

свързани с целта на научното изследване – „*посредством анализ на процеса по управление на човешките ресурси в отбраната, да се докаже, че усъвършенстването му е основа за развитието на въоръжените сили на Република България*“. В рамките на поставените ограничения, тя убедително е постигната чрез последователното и в пълен обем решаване на конкретизиращите я изследователски задачи, които са подробно, разписани и сведени до три основни, които са намерили решение в трите глави в структурата на работата.

Още на този етап, с формулирането на целта и задачите, докторантът е предположил практико-приложната насоченост, като водеща в своето изследване.

Като резултат от успешното решаване на изследователските задачи, основната теза на дисертационния труд, че моделът за управление на жизнения цикъл на войниците (матросите) във въоръжените сили е ключов фактор за развитието и усъвършенстването на управлението на човешките ресурси в отбраната, е потвърдена.

За постигането на изброените резултати в работата безспорно е допринесло прилагането на подходящи общонаучни и специализирани изследователски методи и подходи в рамките на поставените ограничения.

Приемам самооценката на автора за постигнати в дисертационния труд шест разгърнати дефинирани приноса и ги определям като изцяло негово лично дело и резултат от самостоятелни научни търсения.

Като по-значими постижения в изследването, главно заради техния практико-приложен потенциал, оценявам:

- Идентифицирани са основните проблеми и дефицити по отношение процеса на провеждане на конкурси за прием на войници (матроси) за военна служба и е аргументирана необходимостта от усъвършенстване на управлението на човешките ресурси в отбраната.

- Създаден и обоснован е Модел за управление на жизнения цикъл на войниците (матросите) във въоръжените сили.

- Разработена и представена за въвеждане е структура на Единен център за начална военна подготовка на въоръжените сили.

3. Становище относно наличието или липсата на плагиатство.

В рамките на моите компетенции и достъпните ми източници не

установявам плагиатство в представения докторски труд. Не ми е известно в хода на процедурата да са получавани неанонимни и мотивирани писмени сигнали за установяване на плагиатство.

4. Критични бележки.

По-съществените ми критични бележки бяха отстранени след предварителното обсъждане на дисертационния труд.

Препоръчвам на докторанта майор Райков да продължи научно-изследователската си работа в тази обширна област и по-категорично да отстоява идеите си и резултатите от изследването, освен чрез автореферата и с публикациите по темата, следва да получат необходимата публичност чрез издаването на книга на основата на дисертацията.

5. Заключение.

Представеният за оценка дисертационен труд е завършено изследване по важна и актуална за националното ни пространство тема. По съдържание, обем и структура напълно отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав във Военна академия „Г. С. Раковски” за придобиване на образователна и научна степен „доктор”.

6. Оценка на дисертационния труд.

Като оценявам достойнствата на постигнатото, давам положителна оценка на дисертационния труд на тема **„Усъвършенстване на управлението на човешките ресурси в отбраната“** и убедено изказвам съгласие си на **майор Любомир Росенов Райков** да бъде присъдена образователна и научна степен доктор в област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, професионално направление 9.1. Национална сигурност, докторска програма „Организация и управление на извън сферата на материалното производство (Управление на сигурността и отбраната)“.

18.12.2023 г.

Изготвил становището:

полк. доц. д-р Петър Стоилов

STATEMENT

From: Colonel, Assoc. Professor, Dr. Petar Angelov Stoilov
Security and Defense Management Department,
National Security and Defense Faculty,
Rakovski National Defense College

Reference: Dissertation thesis with author Major Lubomir Rossenov Raykov on
"Improving the management of human resources in defense"
presented for acquiring the educational and scientific degree "Doctor" in
the field of higher education 9. "Security and defense", professional
direction 9.1. "National security", Doctoral program "Organization and
management outside the sphere of material production (Security and
defense management)"

Grounds for presenting this statement:

Order № СИ29-РД03-235/ 01.12.2023 issued by the Commandant of
Rakovski National Defense College.

7. Relevance and importance of the researched scientific problem.

The dissertation research presented for review is dedicated to a topical and significant problem for the modern state of defense - as a complex of specific activities, the management of human resources in defense is called upon to ensure a timely and adequate response to a dynamically changing security environment to ensure comprehensiveness and flexibility in the formation and implementation of the country's defense policy. This idea can be implemented only by improving the process of human resources management in defense.

Defense management, as a type of (human) organization, is a complex and responsible activity, regardless of whether this organization is state, private, or military. The changes provoked by the security environment have an impact on the human resource management strategies in organizations and put the human factor at the center of events. Human resources are the most important component of the organizational structure of the Armed Forces of the Republic of Bulgaria. The quantity and quality of human capital are the fundament for the development of the state's defense capabilities.

The demographic collapse, the economic and social development of the state, lead to a shift in the number of the workforce, and hence to the need to make timely changes in the system of human resources management in defense.

These circumstances require a redefinition of priorities in the security and defense sphere, due to the special and significant place that the defense human resources management system has in terms of increasing the efficiency and quality of the Armed Forces, as part of the process of building the defense capabilities of the Republic of Bulgaria.

8. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

Major Lubomir Raykov's dissertation is a creative study of a significant interdisciplinary problem, in which he convincingly demonstrates expert knowledge of the matter related to the management of human resources in military organizations and the regulations governing it.

The study is very well conceptualized. The topic and subject of the overall analysis in the dissertation work are correctly defined and are directly related to the goal of the scientific research – *"through analysing the human resources management process in defense, to prove that its improvement is the basis for the development of the*

armed forces of the Republic of Bulgaria". Within the existing limits, the goal has been convincingly achieved through the consistent and overall completion of the research tasks, which have been detailed and downsized to three major ones, elaborated in the three chapters of the thesis.

As early as this stage, with the formulation of the goal and tasks, the doctoral student has assumed the practical-applied orientation as leading in his research.

As a result of the successful completion of the research tasks, the main thesis of the dissertation work - the life cycle management model of soldiers (sailors) in the armed forces being a key factor for the development and improvement of human resources management in defense, has been confirmed.

The use of relevant general scientific and specialized research methods and approaches within the limits set has undoubtedly contributed to the achievement of the results in the work.

I accept the author's claim to six broadly defined contributions achieved in the dissertation and I assume they are entirely his personal work and the result of independent scientific research.

Significant research achievements mainly due to their practical-applied potential are:

- The main problems and deficits regarding the process of holding competitions for the admission of soldiers (sailors) for military service have been identified and the need to improve the management of human resources in defense has been argued.
 - A Model for managing the life cycle of soldiers (sailors) in the armed forces has been created and substantiated.
 - The structure of the Unified Center for Basic Military Training of the Armed Forces has been developed and presented.

9. Assumption on the presence or absence of plagiarism.

Within my competences and my available sources, I do not detect plagiarism in the presented doctoral thesis. I am not aware of any non-anonymous and motivated written signals for plagiarism detection received during the procedure.

10. Critical notes.

My substantial critical remarks were removed after the preliminary discussion of the thesis.

I recommend that doctoral student Major Raykov continue his research work in

this vast field and defend his ideas and the results of this research in a convincing way. In addition to the author's abstract, his publications on the subject shall also be published in a book based on the dissertation.

11. Conclusion.

This dissertation thesis is a complete study on an important and relevant national topic. In terms of content, volume and structure, it fully meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for its Implementation and the Regulations for the Development of the Academic Staff at Rakovski National Defense College for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor".

12. Evaluation of the dissertation thesis.

Considering the merits of what has been achieved, I grant a positive assessment of the dissertation work on the topic "**Improving the management of human resources in defense**" and I confidently give my support that Major Lubomir Rossenov Raykov be awarded the educational and scientific degree of Doctor in the field of higher education 9. Security and defense, professional direction 9.1. National Security, Doctoral Program "Organization and Management of Non-Material Production (Security and Defense Management)".

18.12.2023

Author of this statement:

colonel Assoc. Prof. Dr. Petar Stoilov